

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора наук з державного управління, професора,
професора кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»**

ВОРОНОВА ОЛЕКСАНДРА ІГОРЕВИЧА

**на дисертаційну роботу БУРДЕЙНОГО Олега Ігоровича
на тему:**

**«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ НА
ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Дисертаційне дослідження Бурдейного О.І. присвячене вирішенню актуального наукового завдання – розробці теоретико-методологічних засад та практичного інструментарію формування регіональних механізмів розвитку України на основі концепції смарт-спеціалізації. У сучасних умовах воєнного стану, спричиненого широкомасштабною збройною агресією проти України, та необхідності повоєнної відбудови економіки особливого значення набувають інноваційні підходи до публічного управління регіональним розвитком. Війна призвела до безпрецедентних руйнувань виробничої, енергетичної та транспортної інфраструктури, масового переміщення людського капіталу, порушення логістичних ланцюгів і, як наслідок, – до значної асиметрії регіонального розвитку. Перед органами публічної влади постало складне завдання: не лише оперативно відновити зруйноване, але й забезпечити якісний структурний перехід до інноваційної моделі економіки, здатної конкурувати на глобальних ринках.

Концепція смарт-спеціалізації, яка успішно зарекомендувала себе в країнах Європейського Союзу як дієвий інструмент регіональної політики, пропонує механізми концентрації обмежених ресурсів на пріоритетних напрямках, що мають найвищий потенціал інноваційного зростання, створення доданої вартості та інтеграції у глобальні та європейські ланцюги постачання. В умовах України імплементація цієї концепції набуває додаткової значущості, оскільки дозволяє визначити точки економічного зростання навіть у найбільш постраждалих регіонах, сприяє залученню міжнародної технічної та фінансової допомоги (зокрема через програми Horizon Europe, Ukraine Facility, Interreg Europe), а також узгоджує національну регіональну політику з європейськими стандартами та вимогами політики згуртованості ЄС.

Окрім того, стрімкий розвиток цифрових технологій, необхідність формування інклюзивного безпекового середовища, а також завдання зменшення регіональних диспропорцій вимагають перегляду традиційних підходів до публічного управління на регіональному рівні. Саме тому розробка теоретичних засад та прикладних механізмів впровадження смарт-

спеціалізації, врахування принципів безпековості, сталості, інноваційності та інклюзивності набуває критично важливого значення. Обрана тема є безперечно актуальною, своєчасною, має значне науково-прикладне значення для інтеграції України до європейського інноваційного простору, а також відповідає стратегічним пріоритетам державної регіональної політики, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Національній економічній стратегії до 2030 року.

2. Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна та повнота викладу в опублікованих працях

Дисертаційна робота виконана на високому теоретико-методологічному рівні. Автором коректно визначено мету та завдання дослідження, що дозволило забезпечити логічну цілісність наукової праці. Методологічний інструментарій, обраний дисертантом, є релевантним предмету дослідження та включає як загальнонаукові методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення), так і спеціальні (системний аналіз, порівняльний метод, кейс-аналіз, історико-правовий метод, метод моделювання, структурно-функціональний аналіз). Застосування цього комплексу методів забезпечило всебічність дослідження, глибину аналізу та обґрунтованість отриманих результатів.

Структура роботи є логічною, послідовною та повністю відповідає поставленим завданням: у першому розділі розкрито теоретичні та методологічні засади смарт-спеціалізації, зокрема досліджено її еволюцію, сутність, типологію та механізми застосування; у другому розділі проведено ґрунтовний аналіз стану нормативно-правового та інституційного забезпечення, а також стратегій розвитку регіонів України, виявлено системні бар'єри та виклики впровадження смарт-спеціалізації; у третьому розділі на основі узагальнення кращих європейських практик запропоновано стратегічні напрями та інструменти розвитку регіональних механізмів смарт-спеціалізації, зокрема адаптовану до українських умов модель Triple Helix та комплексну цифрово-інституційну екосистему управління S3. Наукові положення, висновки до кожного розділу та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, аргументованими, достовірними та мають чітку практичну спрямованість.

Наукова новизна одержаних результатів є значною та полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад і розробці практичного інструментарію впровадження смарт-спеціалізації в Україні з урахуванням сучасних воєнних та післявоєнних реалій. Серед найбільш вагомих результатів, що визначають наукову новизну, слід відзначити: авторське визначення смарт-спеціалізації як узагальненої концепції регіонального розвитку, що може включати стратегію, тактику, підходи, політику й інструменти реалізації; запропоновану теорію «сталого розвитку та зростання, інновацій та формування сприятливого безпекового середовища», яка адаптує європейську модель смарт-спеціалізації до українських реалій та включає принципи безпековості, сталості, інноваційності та інклюзивності;

розроблену модель застосування концепції смарт-спеціалізації на регіональному рівні, яка охоплює вибір пріоритетних напрямків розвитку, інституційну модель взаємодії стейкхолдерів, план дій, фінансове забезпечення та систему моніторингових показників. Крім того, вагомим внеском є розробка адаптованої до українських умов моделі Triple Helix, формування матриці обмежень впровадження смарт-спеціалізації в Україні, а також створення комплексної цифрово-інституційної екосистеми управління S3, яка інтегрує цифрові платформи, аналітичні інструменти, стандарти управління даними (Data Governance) та механізми залучення стейкхолдерів.

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 10 наукових працях, з яких 4 статті – у наукових фахових виданнях України, що засвідчує належну апробацію отриманих результатів. Крім того, результати дослідження були представлені на 5 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також висвітлені у колективній монографії та публікаціях у виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах. Це свідчить про широке обговорення отриманих результатів у науковій спільноті, їх визнання та відповідність сучасним світовим тенденціям розвитку публічного управління. Таким чином, ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій є високим, а їх новизна та повнота викладу в опублікованих працях – повною.

3. Достовірність одержання результатів дослідження

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі Бурдейного О.І., підтверджується низкою взаємопов'язаних факторів. По-перше, автор спирався на репрезентативну теоретичну та емпіричну базу, яка налічує 267 джерел, включаючи фундаментальні праці вітчизняних та зарубіжних учених у сфері публічного управління, регіонального розвитку та інноваційної політики, нормативно-правові акти України та Європейського Союзу, стратегічні документи регіонального розвитку, офіційні звіти міжнародних організацій (Європейська Комісія, ОЕСД, Світовий банк, Спільний дослідницький центр ЄС), а також аналітичні матеріали Європейської платформи смарт-спеціалізації (S3 Platform) та дані відкритих цифрових платформ. Така джерельна база забезпечила всебічне вивчення обраної проблематики та об'єктивність отриманих результатів.

По-друге, автором коректно застосовано комплекс взаємодоповнюючих загальнонаукових (діалектичний, логічний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, систематизація) та спеціальних методів дослідження (системний аналіз, порівняльно-правовий, історичний, метод моделювання, кейс-аналіз, структурно-функціональний аналіз). Коректне поєднання цих методів дозволило забезпечити валідність отриманих результатів, їхню відтворюваність та відповідність меті й завданням дослідження.

По-третє, ключові положення дисертації пройшли належну апробацію на 5 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що дало змогу отримати фахову оцінку наукової спільноти, виявити дискусійні

аспекти та уточнити окремі положення роботи. Участь у конференціях різного рівня свідчить про широке обговорення результатів дослідження та їх визнання в академічному середовищі.

По-четверте, отримані результати впроваджено в практичну діяльність органів державної влади та громадських організацій, зокрема: Одеської обласної державної адміністрації (Департамент економіки), Центру підвищення кваліфікації кадрів Національного університету «Одеська політехніка», Громадської організації «Східно-Європейська спілка науковців», Одеської Асоціації дослідників державного управління, що підтверджено відповідними довідками про впровадження. Факт впровадження результатів у діяльність зазначених інституцій засвідчує не лише їхню достовірність, але й практичну значущість, а також потребу в них з боку суб'єктів публічного управління та інститутів розвитку.

По-п'яте, основні результати дослідження опубліковано у фахових наукових виданнях, що передбачають процедуру рецензування, а також частково у виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах, що додатково підтверджує їхню наукову добротність, достовірність та відповідність сучасним вимогам до наукових публікацій. У сукупності зазначені чинники свідчать про високий рівень достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні.

4. Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Теоретичне значення дисертаційного дослідження Бурдейного О.І. полягає в узагальненні, систематизації та подальшому розвитку наукових підходів до розуміння смарт-спеціалізації як багатоаспектної категорії публічного управління. Автором ґрунтовно проаналізовано еволюцію концепції смарт-спеціалізації, її теоретико-методологічні основи, а також механізми застосування у європейському та вітчизняному дискурсах. Важливим теоретичним внеском є визначення смарт-спеціалізації як узагальненої концепції регіонального розвитку, що може включати стратегію, тактику, підходи, політику й інструменти реалізації, що дозволяє розмежувати її із суміжними поняттями та уточнити понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного управління регіональним розвитком. Крім того, дисертантом запропоновано авторську типологію смарт-спеціалізації за шістьма класифікаційними ознаками (масштаб здійснення, предмет спеціалізації, джерело конкурентних переваг, інтенсивність реалізації, географія реалізації та цільова спрямованість), що має як теоретичне значення (дозволяє систематизувати існуючі підходи), так і практичне (може бути використана регіонами для обґрунтування вибору власної моделі спеціалізації). Значним теоретичним доробком є також обґрунтування моделі Triple Helix як інституційно-функціональної основи реалізації стратегій смарт-спеціалізації, що поглиблює розуміння механізмів взаємодії держави, бізнесу та науки в інноваційному процесі.

Практична цінність отриманих результатів є високою та багатоаспектною. Розроблені автором моделі, методичні підходи та практичні рекомендації можуть бути безпосередньо використані центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, агентствами регіонального розвитку, кластерними організаціями, університетами та іншими стейкхолдерами для: оновлення регіональних стратегій розвитку на період до 2027 року та наступні стратегічні цикли; побудови регіональних профілів, які включають оцінку інноваційного потенціалу, людського капіталу, інфраструктурно-технологічних ресурсів та промислово-ринкових компетенцій; визначення смарт-ніш (пріоритетних видів економічної діяльності) на основі запропонованого алгоритму, що поєднує аналітичну діагностику, процес підприємницького відкриття (EDP) та участь стейкхолдерів; формування інноваційних екосистем на засадах моделей Triple Helix та Quadruple Helix; створення цифрових платформ моніторингу ефективності реалізації стратегій смарт-спеціалізації на основі системи KPI та стандартів управління даними (Data Governance); підвищення інституційної спроможності регіонів у повоєнний період, зокрема через запровадження регіональних рад S3 та створення Національного центру моніторингу смарт-спеціалізації. Особливої уваги заслуговує розроблена автором дорожня карта цифрової інтеграції інституцій смарт-спеціалізації, яка структурує взаємодію між центральними та регіональними органами влади, міжнародними партнерами та інститутами розвитку, а також операційний roadmap впровадження національної політики смарт-спеціалізації в Україні у повоєнний період. Окремі положення роботи впроваджено в діяльність Одеської обласної державної адміністрації, Центру підвищення кваліфікації кадрів Національного університету «Одеська політехніка», Громадської організації «Східно-Європейська спілка науковців», Одеської Асоціації дослідників державного управління, що підтверджено відповідними довідками. Таким чином, теоретична та практична цінність дослідження є безсумнівною, а отримані результати мають потенціал для широкого застосування у процесах регіонального управління та повоєнної відбудови України.

5. Оцінка оформлення дисертації

Дисертаційна робота Бурдейного О.І. оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, чинних стандартів та методичних рекомендацій щодо підготовки кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії. Структура роботи є логічною, завершеною та повністю відповідає меті й завданням дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які послідовно розкривають теоретико-методологічні засади, стан та передумови впровадження, а також стратегічні напрями удосконалення публічного управління регіональним розвитком на засадах смарт-спеціалізації, висновків, списку використаних джерел та додатків. Така побудова забезпечує цілісність сприйняття наукової праці та дозволяє простежити авторську логіку від теоретичного осмислення проблеми до практичних рекомендацій.

Список використаних джерел налічує 267 найменувань, що свідчить про ґрунтовне опрацювання автором наукової літератури, нормативно-правових актів, стратегічних документів та аналітичних матеріалів як вітчизняних, так і зарубіжних. Джерела розміщено у відповідності до встановлених вимог, бібліографічний опис є уніфікованим та коректним. Загальний обсяг дисертації становить 260 сторінок, з яких основний текст викладено на 214 сторінках, що є достатнім для повного розкриття теми дослідження та відповідає встановленим вимогам до обсягу кваліфікаційних наукових праць.

Робота містить 23 таблиці, 10 рисунків та 4 додатки, які органічно доповнюють основний текст. Таблиці та рисунки наочно ілюструють аналітичні узагальнення автора (зокрема, класифікацію обмежень впровадження смарт-спеціалізації, модель інституційної взаємодії, дорожню карту цифрової інтеграції), що значно підвищує наочність, переконливість викладеного матеріалу та полегшує його сприйняття. Додатки містять довідки про впровадження результатів дослідження, рекомендовані галузі смарт-спеціалізації для регіонів України, розширену версію дорожньої карти цифрової інтеграції інституцій S3 та список публікацій здобувача, що підтверджує практичну значущість роботи та повноту відображення отриманих результатів. Оформлення таблиць, рисунків, посилань на них у тексті, а також побудова змісту відповідають чинним стандартам. Таким чином, оцінка оформлення дисертаційної роботи є позитивною, вона виконана на високому технічному рівні та повністю відповідає встановленим вимогам.

6. Академічна доброчесність

Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі та опублікованих наукових працях Бурдейного О.І. не виявлено. Дисертант дотримувався фундаментальних принципів академічної доброчесності, зокрема: об'єктивності, чесності, прозорості, відповідальності та поваги до інтелектуальної власності інших дослідників. Усі використані в роботі джерела – наукові публікації, монографії, нормативно-правові акти, звіти міжнародних організацій, аналітичні матеріали тощо – мають коректні бібліографічні посилання, що відповідають чинним стандартам оформлення наукових робіт.

Прямі та опосередковані запозичення оформлені у вигляді цитувань або парафразів із відповідними посиланнями на джерела, що унеможлиблює порушення авторських прав. Відсутні ознаки компіляції, фабрикації, фальсифікації даних, а також самоплагіату (використання раніше опублікованих власних текстів без належних посилань).

Наукові праці, опубліковані здобувачем за темою дисертації, містять посилання на співавторів та визначають особистий внесок дисертанта.

Робота пройшла перевірку на наявність текстових запозичень відповідно до внутрішніх вимог університету, що підтверджує дотримання принципів академічної доброчесності. Таким чином, дисертаційне дослідження Бурдейного О.І. є оригінальною, самостійно виконаною

науковою працею, що відповідає найвищим стандартам академічної доброчесності та етики наукових досліджень.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, вважаю за необхідне висловити окремі дискусійні положення та зауваження, які, однак, не впливають на загальну високу оцінку роботи, але можуть бути враховані автором у подальших наукових розвідках та при доопрацюванні тексту:

1. **Зауваження щодо методологічної бази.** У таблиці 1.3 автор подає характеристику теоретико-методологічних концептів, що формують основу смарт-спеціалізації. Проте, на нашу думку, бракує розгорнутої характеристики саме авторського концепту «Теорія сталого розвитку та зростання, інновацій та формування сприятливого безпекового середовища». Доцільно було б детальніше розкрити його змістовне наповнення, зв'язок з іншими теоріями (ендогенного зростання, інформаційного суспільства, регіональних інноваційних систем тощо) та практичну значущість для повоєнного відновлення України, зокрема для регіонів, що зазнали значних руйнувань. Рекомендується також навести конкретні приклади реалізації цієї теорії на регіональному рівні, наприклад, яким чином принцип безпековості враховувався при виборі пріоритетних напрямів смарт-спеціалізації для прифронтових або фронтових регіонів (Харківська, Миколаївська, Запорізька області) та як це відображено в їхніх регіональних стратегіях. Крім того, варто було б обґрунтувати, чому автор обрав саме ці чотири принципи (безпековість, сталість, інноваційність, інклюзивність) як базові для адаптації європейської моделі смарт-спеціалізації до українських реалій.

2. **Зауваження щодо секторальних програм ЄС.** Дослідження значно виграло б, якби автор приділив більше уваги не лише програмам Horizon Europe та Digital Europe (які, безсумнівно, є ключовими для інноваційного розвитку), але й іншим секторальним програмам ЄС, відкритим для України. Зокрема, доцільно було б розглянути програму LIFE (екологія, клімат, енергоефективність), ERASMUS (освітні та академічні обміни, розвиток людського капіталу), «Єдиний ринок» (SMP) (підтримка конкурентоспроможності МСП, cluster management), «Креативна Європа» (культурні та креативні індустрії, які можуть стати смарт-спеціалізацією для окремих регіонів), «Механізм "Сполучення Європи"» (CEF) (транспортна, енергетична та цифрова інфраструктура), EU4HEALTH (охорона здоров'я, біотехнології) та Механізм цивільного захисту ЄС (UCPM) (управління ризиками, стійкість до надзвичайних ситуацій). Аналіз цих програм дозволив би сформуванню більш комплексне та багатовимірне бачення інтеграційних можливостей українських регіонів у європейський простір, а також визначити додаткові джерела фінансування для проєктів смарт-спеціалізації, зокрема в невисокотехнологічних, але стратегічно важливих секторах.

3. **Зауваження щодо інструменту DREAM.** На нашу думку, дослідження якісно б виграло, якби містило вивчення фокусування інвестицій та зусиль на обмеженій кількості інноваційних галузей, де регіон має унікальні конкурентні переваги, за допомогою екосистеми DREAM

(Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management). Адже DREAM упорядковує ключові процеси на всіх етапах управління публічними інвестиціями (від подання проектної пропозиції до моніторингу виконання) в режимі реального часу, впроваджуючи кращі світові практики підготовки та найвищі стандарти прозорості та підзвітності. Варто було б оцінити потенціал інтеграції DREAM у запропоновану автором цифрово-інституційну екосистему S3, зокрема в частині відбору, фінансового моніторингу та оцінки ефективності проектів регіонального розвитку, що відповідають пріоритетам смарт-спеціалізації. Така інтеграція могла б стати дієвим механізмом забезпечення зв'язку між стратегічними пріоритетами на папері та реальними інвестиційними рішеннями.

4. Зауваження щодо кластерної політики. Автор слушно відзначає, що принципом смарт-спеціалізації є розвиток кластерів. Проте, доцільно було б застерегти, що впровадження в регіонах кластерної політики за традиційними зразками може стати перешкодою для розвитку перспективних стратегій структурних змін. Особливо це актуально для України, де застосування кластерної політики в умовах застарілої, іноді ще радянської, економічної структури промислових регіонів (наприклад, Дніпропетровської, Запорізької, Донецької областей) може консервувати існуючі неефективні виробничі ланцюги та перешкоджати зрушенню в бік нових, менш традиційних для даного регіону, але потенційно більш перспективних (з точки зору доданої вартості, інноваційності, екологічності) напрямів регіональної спеціалізації. Рекомендується чіткіше розмежувати поняття «кластер» як інструмент реалізації (механізм кооперації та концентрації компетенцій) та «смарт-спеціалізація» як стратегію диверсифікації (процес виявлення та підтримки нових, часто міжгалузевих, траєкторій розвитку). Варто було б наголосити, що кластери в рамках смарт-спеціалізації мають бути орієнтовані не на підтримку будь-яких традиційних виробництв, а лише тих, які мають потенціал до інноваційного оновлення, диверсифікації та створення нових ланцюгів вартості.

5. Зауваження щодо аналізу стратегій регіонів. У підрозділі 2.2 «Аналіз стратегій розвитку регіонів та потенціалу регіонів України в сучасних умовах» було б доцільно значно деталізувати характеристики регіонів України з урахуванням смарт-спеціалізації. Зокрема, рекомендується провести більш глибокий кластерний аналіз із застосуванням кількісних методів (наприклад, розрахунок коефіцієнтів локалізації виробництва за методологією Європейської кластерної обсерваторії), оцінити інноваційний потенціал кожного регіону за системою показників (кількість патентів на 100 тис. населення, витрати на R&D у відсотках до ВРП, частка підприємств, що впроваджують інновації, наявність та активність інноваційної інфраструктури – технопарків, інкубаторів, центрів трансферу технологій), а також визначити ступінь їхньої інституційної та управлінської готовності до впровадження RIS3 (наявність агентств регіонального розвитку, досвід участі у міжнародних програмах, рівень залучення стейкхолдерів до процесу стратегування). Це дозволило б більш обґрунтовано, з опорою на кількісні

індикатори, здійснити запропоновану автором класифікацію регіонів на тиліві, прифронтові та фронтові, а також розробити диференційовані рекомендації щодо впровадження смарт-спеціалізації для кожної з цих груп.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та не впливають на її високий науковий рівень, оскільки стосуються переважно питань більш глибокої деталізації, розширення аналітичного інструментарію та уточнення окремих концептуальних положень. Вони мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях, зокрема при розробці методичних рекомендацій для регіонів або в рамках моніторингу реалізації стратегій смарт-спеціалізації в Україні.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Бурдейного Олега Ігоровича на тему «Публічне управління регіональним розвитком на основі концепції смарт-спеціалізації в Україні» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка мстить нові науково обґрунтовані результати та вирішує актуальне наукове завдання – розробку теоретико-методологічних засад і практичного інструментарію формування регіональних механізмів розвитку України на основі концепції смарт-спеціалізації з урахуванням викликів воєнного та післявоєнного періодів.

Автором проведено ґрунтовний аналіз еволюції концепції, її сутності, типології та механізмів застосування, досліджено стан нормативно-правового та інституційного забезпечення в Україні, виявлено системні бар'єри впровадження, а також на основі узагальнення кращих європейських практик запропоновано стратегічні напрями удосконалення публічного управління регіональним розвитком на засадах смарт-спеціалізації в умовах цифрової трансформації.

Наукові положення, висновки та рекомендації є належним чином обґрунтованими, достовірними та мають чітку практичну спрямованість.

Наукова новизна одержаних результатів є значною та підтверджується авторським визначенням смарт-спеціалізації як узагальненої концепції регіонального розвитку, запропонованою теорією «сталого розвитку та зростання, інновацій та формування сприятливого безпекового середовища», розробленою моделлю застосування концепції на регіональному рівні з урахуванням принципів безпековості, сталості, інноваційності та інклюзивності, а також створенням комплексної цифрово-інституційної екосистеми управління S3.

Основні результати дослідження опубліковано у 10 наукових працях (з них 4 статті – у фахових виданнях України), апробовано на 5 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також впроваджено в діяльність Одеської обласної державної адміністрації, Центру підвищення кваліфікації кадрів Національного університету «Одеська політехніка» та громадських організацій, що підтверджено відповідними довідками.

Порушень академічної доброчесності в роботі не виявлено, посилання на використані джерела є коректними, а запозичення оформлені відповідно до

встановлених вимог. За своїм змістом, науковим рівнем, оформленням та обсягом робота повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року (зі змінами). З огляду на викладене, її автор – **Бурдейний Олег Ігорович** – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»

Олександр ВОРОНОВ